

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2007:I.CP.1440.2007

Evidenčna številka: VSL52135

Datum odločbe: 14.03.2007

Področje: obligacijsko pravo

Institut: garancija za brezhibno delovanje stvari

Zveza: ZOR člen 502, 502/2, 505, 505/1, 502, 502/2, 505, 505/1. ZVPot člen 1, 1/1, 1/11, 19, 1, 1/1, 1/11, 19.

Jedro

Določba 19. člena ZVPot je kogentne narave, vendar pa njena kogentnost ni določena v takšnem smislu kot to v pritožbi razloguje tožeča stranka. Pogodbenima strankama onemogoča le, da se ob sklenitvi dogovora o garanciji za brezhibno delovanje stvari glede stroškov zamenjave ali popravila stvari dogovorita drugače kot predpisuje 19. člen ZVPot, zlasti ne v škodo kupca. Njen pomen pa ni v tem, da garancijski upravičenec potem, ko je obveznost proizvajalca iz garancijske pogodbe že nastala in zapadla, s to pravico ne more razpolagati po svoji volji. Drugačnega zaključka ne terja niti določba 11. odst. 1. člena ZVPot, v kateri je določeno, da pravic, ki pripadajo potrošniku po tem zakonu, s pogodbo ni mogoče omejiti ali izključiti. Iz 1. odst. 1. člena ZVPot namreč izhaja, da se določbe ZVPot nanašajo le na pravice potrošnikov pri ponujanju, prodajanju in drugih oblikah trženja blaga in storitev s strani podjetij, torej le na določanje pogodbenih pogojev ob sklepanju prodajne ali podobne pogodbe. Ne nanašajo pa se na kasnejše dogovore med proizvajalci in kupci. Pravica, ki jo kupcu zagotavlja 19. člen ZVPot je zato v tem, da si proizvajalec ob sklepanju garancijske pogodbe ne more izgovoriti drugačnega dogovora o povrnitvi stroškov zamenjave ali poprave stvari kot to predpisuje 19. člen ZVPot. Ne predpisuje pa ravnanja strank glede pravic, ki so na podlagi prodajne in garancijske pogodbe že nastale, zaradi česar se tudi določba 11. člena 1. odst. ZVPot na ta ravnanja strank ne nanaša. Po presoji pritožbenega sodišča lahko stranke s že zapadlim zahtevkom iz garancijske pogodbe razpolagajo, obveznost prodajalca oziroma proizvajalca iz garancijske pogodbe pa lahko preneha tudi na podlagi odpovedi kupca tej pravici v okviru poravnave ali pa z odpustom dolga.

Izrek

Pritožba se zavrne in se potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Pravdni stranki trpita vsaka svoje pritožbene stroške.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožnikov zahtevek, da mu mora toženka plačati 2.300.000,00 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od izdaje sodbe do plačila. Obenem je tožniku naložilo, da mora toženki povrniti 172.660,00 SIT pravnih stroškov z zakonskimi zamudnimi obrestmi od sodbe dalje.

Tožnik se je pravočasno pritožil. V pritožbi se sklicuje na vse zakonske pritožbene razloge. Predlaga, naj pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo spremeni in njegovemu zahtevku ugotovi, podrejeno pa, naj sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. Vztraja, da bi stroške zamenjave kritine moral nositi proizvajalec oziroma prodajalec, kot je določeno v 482. in 485. členu Obligacijskega zakonika (OZ; Ur. l. RS, št. 83/01, 32/04 in 28/06) in v 19. členu Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot; Ur. l. RS, št. 20/98 do 114/06). Ker gre za predpise kogentne narave, jih stranki z medsebojnim dogovorom nista mogli izključiti, kar potrjuje stališče Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je podobno mnenje zavzelo že leta 1978. Sodišče prve stopnje tudi ni upoštevalo dejstva, da toženka tožnika pred podpisom dogovora o rešitvi reklamacije ni opozorila, da se tožnik s tem odpoveduje pravici do povrnitve stroškov za zamenjavo in odvoz stare kritine, ki mu gre po samem zakonu. Tožnik se takrat ni zavedal, da želi toženka zaobiti zakon in mu onemogočiti uveljavljanje njegovih zakonitih pravic. Tožnik meni, da spornega dogovora sploh ni treba izpodbijati, saj je neveljavno zgolj določilo 4. točke tega dogovora, ki pa velja za nezapisano. Sodišče je kršilo tudi pravila pravnega postopka, saj ni izvedlo večine predlaganih dokazov, čeprav bi njihova izvedba bistveno vplivala na vsebinsko odločitev sodišča. Izvedene dokaze pa je narobe presodilo in je zato izpodbijana sodba napačna.

Toženka v odgovoru na pritožbo predlaga njeno zavrnitev. Tožnik je dogovor o rešitvi reklamacije sklenil po lastni volji in v smislu poravnave. Razmerje, ki sta ga stranki uredili z dogovorom, spada med tista, ki jih udeleženci po 3. členu OZ lahko prosto urejajo, zato je dogovor veljaven in zakonit. Pravic, ki pripadajo potrošniku, s pogodbo ni mogoče izključiti ali omejiti le vnaprej, ko pa določena pravica nastane, je mogoče z njo prosto razpolagati.

Pritožba ni utemeljena.

Sodišče prve stopnje s tem, ko ni izvedlo vseh predlaganih dokazov, ampak samo nekatere med njimi, ni kršilo pravil postopka. Ostali dokazi tudi po presoji pritožbenega sodišča niso bili potrebni, saj edino odločilno dejstvo, namreč, da sta se pravdni stranki po tožnikovi reklamaciji dogovorili, da bo tožnik v zameno za nove strešnike sam nosil stroške zamenjave kritine, med njima ni sporno. Tudi pritožbeni očitek, da je ostalo dejansko stanje v postopku na prvi stopnji zmotno in nepopolno ugotovljeno, zato ni upravičen.

Pravdni stranki se pravzaprav razhajata le glede vprašanja, ali se je tožnik z navedenim dogovorom lahko

veljavno odrekel pravicam, ki mu jih kot kupcu in potrošniku priznava zakon. Stališče izpodbijane sodbe, da je bil takšen dogovor dopusten, je materialnopravno pravilno. Stroške, ki nastanejo pri nadomestitvi izdelka z novim na podlagi garancije po 19. členu ZVPot res plača proizvajalec. Res je tudi, da prodajalčeve zakonske odgovornosti za stvarne napake z nobenim pogodbenim določilom ni mogoče omejiti ali izključiti (37.č člen ZVPot in 11. odst. 1. člena istega zakona). Potrošnik se zato pravicam, ki mu pripadajo po tem zakonu, ne more veljavno odpovedati ob sklenitvi pogodbe o dobavi blaga ali storitev, torej vnaprej. Takšna razlaga je skladna tudi s 7. členom Direktive Sveta št. 93/EGS z dne 5.4.1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, ki določa, da potrošnika ne zavezujejo (samo) tisti pogodbeni dogovori, ki so sklenjeni pred njegovo seznanitvijo z neskladnostjo, če posredno ali neposredno odpravljajo ali omejujejo pravice, ki jih zagotavlja ta direktiva.

Navedena zakonska prepoved pa ne velja v tožnikovem primeru, ko je tožnik pristal, da bo sam nosil stroške zamenjave kritine, potem ko je od toženke že zahteval odpravo napake. Ko se napaka pojavi, je kupcu prepuščeno, ali in katere od pravic, ki izhajajo iz odgovornosti za stvarne napake, bo uveljavljal. Čeprav so pravila, ki urejajo to odgovornost, kogentne narave, lahko kupec s svojimi zahtevki (za popravilo ali zamenjavo stvari, znižanje ali vrnitev kupnine ter plačilo odškodnine) prosto razpolaga. To pomeni, da o teh pravicah lahko s prodajalcem sklene tudi poravnavo. Po 1. odst. 1053. člena OZ je namreč predmet poravnave lahko vsaka pravica, s katero lahko kdo razpolaga. Dogovor o rešitvi reklamacije, ki sta ga v obravnavanem primeru sklenili pravdni stranki, je po svoji vsebini poravnava, ki ji po navedenem ni mogoče odrekati veljavnosti. Določilo 4. točke dogovora, da stroške zamenjave kritine krije kupec, ni nično. Tožnik je s tem določilom očitno soglašal, saj bi si v nasprotnem primeru lahko izbral sodno pot za uveljavljanje svojih zahtevkov do toženke. Niti iz vsebine dogovora niti iz trditvenega gradiva ni razvidno, da bi toženka morebiti pogojevala dobavo nove kritine s tem, da tožnik sam nosi stroške zamenjave kritine. Na svojo zmoto se tožnik ne more uspešno sklicevati, ker ne zahteva razveljavitve dogovora, kot ga je pravilno poučilo že sodišče prve stopnje. Za njegovo pritožbeno trditev, da bi ga toženka pred sklenitvijo dogovora morala opozoriti na njegove zakonske pravice, pa v zakonu ni podlage.

Pritožbeni razlogi torej niso podani, v postopku na prvi stopnji pa tudi ni bilo uradoma upoštevanih procesnih ali materialnih kršitev. Sodišče druge stopnje je zato tožnikovo pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in na podlagi 353. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP; Ur. l. RS, št. 36/04-ur.p.b. in 43/06) potrdilo sodbo prve stopnje.

Izrek o stroških pritožbenega postopka temelji na določilu 1. odst. 165. člena ZPP v zvezi s 155. členom istega zakona. Tožnik je s pritožbo propadel, zato do povračila svojih stroškov zanj ni upravičen. Toženka pa v odgovoru na pritožbo ni navedla nobene takšne okoliščine, ki bi lahko bistveno prispevala k odločitvi o pritožbi, zato mora stroške za odgovor kriti sama, ker niso bili potrebni za pravdo.

Datum zadnje spremembe: 23.08.2009